

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/192/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5814205239
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2015:5814205239.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, v právnej veci navrhovateľa Q. I., nar. XX.X.XXXX, bytom I., O. XXX/XX, právne zastúpeného advokátom JUDr. Slavomírom Bachyncom, so sídlom V. XXX, proti odporkyňiam: 1/ W. I., rod. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom I., G. XXXX/XX, v konaní právne zastúpenej advokátom Mgr. Gabrielom Vonsom, so sídlom K., Ul. Q. XXX, 2/ maloletej X. I., nar. XX.X.XXXX, bytom I., G. XXXX/XX, v konaní zastúpenej kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo, o zapretie otcovstva, na základe odvolania navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 8C/90/2014-58 zo dňa 12. januára 2015 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e v časti zamietajúceho výroku týkajúcej sa návrhu navrhovateľa o zapretie otcovstva a o zmenu priezviska maloletej X. I. - odporkyne 2/.

Rozsudok okresného súdu z r u š u j e v časti zamietajúceho výroku týkajúcej sa návrhu navrhovateľa na zníženie výživného na maloletú X. I. (odporkyňu 2/) a vo výrokoch o náhrade trov konania a v rozsahu zrušenia mu vec v r a c i a na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol (v celom rozsahu) návrh navrhovateľa. Prioritne vychádzal z toho, že navrhovateľ sa stal otcom maloletej odporkyne 2/ na základe toho, že si ju (nezrušiteľne) osvojil. Z daného dôvodu nemôže svoje (právne) otcovstvo žiadať zaprieť. V záujme úplnosti sa okresný súd zaoberal i súvislosťami súčasnej právnej úpravy. Pokiaľ došlo k nezrušiteľnému osvojeniu podľa predchádzajúcej právnej úpravy - zákon č. 94/1963 Zb.; čo je aj prípad súdnej veci, lehota na podanie návrhu na zrušenie osvojenia (zapretie otcovstva) začala plynúť účinnosťou zákona č. 36/2005 Z.z. (aktuálne účinný zákon o rodine), t.j. 1.4.2005. To znamená, že navrhovateľovi uplynula aj (teoretická) lehota na podanie takéhoto návrhu.

Okresný súd zamietol návrh tiež v časti o tom, že dáva súhlas otcovi (navrhovateľovi) na zmenu priezviska maloletej. V zmysle obsahu návrhu okresný súd do tejto „právnej formy“ pretransformoval návrh otca na zmenu priezviska maloletej. V konaní nebolo preukázané, že by na uvedenú zmenu priezviska existovali vážne dôvody v záujme (práve) maloletej. Navyše navrhovateľ zmenu priezviska dával do súvisu len s (neúspešným) návrhom na zapretie otcovstva/zrušenie osvojenia.

Okresný súd napokon zamietol i návrh navrhovateľa/otca v časti o zníženie jeho vyživovacej povinnosti voči maloletej odporkyňi 2/. Východiskovo konštatoval, že jeho vyživovacia povinnosť naďalej trvá, lebo maloletá je školopovinná a nie je schopná sa sama živiť. Za preukázanú mal zmenu pomerov otca, keď mu pribudla (jedna) vyživovacia povinnosť k maloletej A., nar. XX.X.XXXX. Navrhovateľ však nepredložil žiaden dôkaz o tom, že má také odôvodnené výdavky, ktoré by z deklarovaneho príjmu 1.170 eur mesačne znemožňovali - aj pri plnení vyživovacej povinnosti voči dvom mladším deťom - uhrádzať

určené výživné 150 eur mesačne na maloletú X.. Nedoložil tiež tvrdenia o nepriaznivom zdravotnom stave mladších detí a ani nešpecifikoval mesačné (ním tvrdené výdavky) 1.000 eur.

O trovách konania rozhodol okresný súd tak, že v spore neúspešnému navrhovateľovi uložil v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. povinnosť ich náhrady odporkyni 1/ v sume 285,64 eur, ktorú výšku konkrétne zdôvodnil. Odporkyni 2/ náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie navrhovateľ, ktorý sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Poukazoval na to, že dodatočne ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní dňa 12.1.2015 z dôvodu infekčnej ľahko prenosnej choroby (ovčie kiahne). V dôsledku daného ochorenia musel obmedziť kontakt s blízkymi, nieto ešte cestovať 400 km na pojednávanie. Domnieval sa, že popísaným postupom mu okresný súd odňal právo konať pred súdom, osobitne predložiť dôkazy (najmä o nákladoch na živobytie a výdavkoch na deti žijúce s ním v spoločnej domácnosti), ktoré boli rozhodujúce pre výsledok konania.

Kolíznym opatrovník (v mene odporkyne 2/) navrhol rozsudok okresného súdu v celom rozsahu potvrdiť.

Taktiež odporkyňa 1/ žiadala rozsudok okresného súdu potvrdiť. Zákon (§ 119 O.s.p.) totiž presne vymedzuje náležitosti, ktoré má obsahovať návrh na odročenie pojednávania, čo žiadosť/návrh navrhovateľa nespĺňal predovšetkým vo vzťahu k preukázaniu zdravotného stavu. Zároveň zdôraznila, že navrhovateľ oznámenie o neúčasti na pojednávaní doručil až po jeho vykonaní. Odporkyňa 1/ dodala, že okresný súd mal spoľahlivo zistený skutkový stav a navrhovateľ mohol (ním tvrdené dôkazy) predložiť už skôr v priebehu konania.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu vymedzenom ustanovením § 212 ods. 1, 2 písm. a/, b/ O.s.p. a bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 za súčasnej aplikácie § 156 ods. 3 O.s.p.) napadnutý rozsudok v časti o zamietnutí návrhu na zapretie otcovstva a „zmenu priezviska“ maloletej potvrdil ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. a v časti o zamietnutí návrhu na zníženie výživného zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 1 písm. h/, ods. 2 O.s.p.

Je nepochybné, že okresný súd svojim postupom v súvislosti s vykonaním pojednávania dňa 12.1.2015 neodňal navrhovateľovi právo konať pred súdom. Navrhovateľ sa na pojednávanie nedostavil, hoci bol riadne a včas predvolaný (na predošlom pojednávaní dňa 1.12.2014) a svoju neúčast' žiadnym spôsobom (vopred) neospravedlnil. Podanie doručené okresnému súdu dňa 14.1.2015 v tomto smere (odhliadnuc od jeho predloženia v cudzom - nemeckom - jazyku bez náležitého/úradného prekladu) nie je relevantné práve preto, že bolo konajúcemu súdu doručené až po termíne pojednávania. Navyše z jeho obsahu (z časti písanej rukou v slovenskom jazyku - zrejme navrhovateľom) ani nevyplýva, že by navrhovateľ požadoval odročenie pojednávania v súdnej veci vytýčeného na deň 12.1.2015. S poukazom na popísanú procesnú situáciu je v aktuálnom štádiu neúčelné bližšie rozoberať ďalšie súvislosti ohľadne predloženia potvrdenia o zdravotnom stave osoby, ktorá žiada odročenie pojednávania, o rozsahu poučovacej povinnosti súdu atď.

Nadväzne možno konštatovať, že tento - v zásade jediný - odvolací dôvod navrhovateľa nie je opodstatnený. Súdaná vec v časti o zapretie otcovstva je svojim charakterom sporovým konaním, v ktorom je odvolací súd podľa § 212 ods. 1 O.s.p. viazaný konkrétnym odvolacím dôvodom vymedzeným odvolateľom. Z daného titulu v dotknutej časti je nevyhnutné prijať záver o vecnej správnosti prvostupňového rozhodnutia.

Odlíšna situácia nastáva vo vzťahu k ďalším dvom dielčím nárokom - o „zmenu priezviska“ maloletej X. I. a o zníženie vyživovacej povinnosti navrhovateľa (otca) k nej. V predmetnej časti ide o konanie vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa, v ktorom konaní nie je definovaná viazanosť odvolacieho súdu „len“ konkrétnymi dôvodmi odvolania. Následne tieto (čiastkové) výroky boli podrobené vecnému odvolaciemu prieskumu.

Záver okresného súdu o neexistencii dôvodu na zmenu priezviska maloletej, t.j. v právnom zmysle o nedôvodnosti požiadavky otca na nahradenie súhlasu druhého rodiča - matky (odporkyne 1/) so zmenou priezviska, je v plnej miere správny. Navrhovateľ dôvod na zmenu priezviska odvodzoval iba od prvého čiastkového nároku - od návrhu na zapretie otcovstva. Keďže v danej časti bol neúspešný (a to aj v odvolacom konaní), logicky nemôže ísť o okolnosť, ktorá by podmienila opodstatnenosť požiadavky na zmenu priezviska maloletého dieťaťa.

Súčasne ani zo širších súvislostí v súdnej veci nevyplývajú skutočnosti, ktoré by (čo len hypoteticky) mohli viesť k záveru o tom, že zmena priezviska maloletej X. by bola v jej záujme. Na základe konštatovaného krajský súd potvrdil napadnutý rozsudok i ohľadne tejto jeho časti.

Konanie z úradnej povinnosti je vlastné i tretiemu čiastkovému nároku navrhovateľa - návrhu na zníženie výživného. Posledné - predošlé - rozhodnutie o výživnom predstavuje rozsudok Okresného súdu Námestovo č. k. 3P/67/2012-49 zo dňa 22.11.2012, kedy bolo rozhodnuté o rozvode manželstva navrhovateľa a odporkyne 1/ a schválená ich rodičovská dohoda, podľa ktorej maloletá X. bola zverená do osobnej starostlivosti matky a otec sa zaviazal platiť výživné 150 eur mesačne.

Vzhľadom na uzavretie a schválenie rodičovskej dohody označené rozhodnutie obsahuje minimum dôvodov v časti týkajúcej sa výživného na maloletú. Hoci otec už v tom čase mal maloleté dieťa i s „novou“ partnerkou (jeho terajšou manželkou), táto okolnosť nebola preukazovaná (napr. rodným listom) a z odôvodnenia ani nevyplýva, že by bola zohľadnená pri posudzovaní rodičovskej dohody o výživnom, t.j. pri vyhodnotení konkrétnej výšky výživného. Napriek uvedenému v zmysle § 154 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 78 ods. 3 zákona o rodine sa aktuálne vo vzťahu k narodeniu maloletého I. nejedná o novú skutočnosť/zmenu pomerov na strane navrhovateľa (otca).

Tou však nepochybne je pribudnutie ďalšej vyživovacej povinnosti navrhovateľovi - narodenie maloletej A. dňa XX.X.XXXX. Prístup okresného súdu, keď len veľmi všeobecne skonštatoval, že otec z deklarovanej príjmu 1.170 eur aj po narodení ďalšieho dieťaťa je spôsobilý plniť výživné na maloletú X. v pôvodnej výške (150 eur mesačne) nezodpovedá charakteru a významu posudzovanej otázky. Možno síce súhlasiť s tým, že navrhovateľ nebol dôsledný v predložení dôkazov a čiastočne aj v otázke konkrétnych (skutkových) tvrdení, ale v konaniach vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti platí vyšetrovací zásada a súd je povinný konať z úradnej povinnosti, t.j. z vlastnej iniciatívy zisťovať skutkový stav bez ohľadu na prípadnú pasivitu, resp. nedôslednosť účastníkov.

Uvedenému charakteru súdnej veci by zodpovedal minimálne podrobnejší výsluch navrhovateľa na pojednávaní dňa 1.12.2014; okrem iného o výdavkových položkách navrhovateľa/otca, o príjme/dávkach jeho aktuálnej manželky (nie je vylúčené, že vzhľadom na plnenie rodičovských povinností a starostlivosť o maloletú A., prípadne i staršieho I., je daná i ďalšia vyživovacia povinnosť navrhovateľa, a to k jeho manželke).

Z konštatovaných dôvodov krajský súd dospel k záveru, že rozhodnutie okresného súdu je v otázke vyživovacej povinnosti predčasné a jej uzavretie vyžaduje náležité doplnenie relevantných skutkových okolností, z ktorého titulu v tejto časti bol napadnutý rozsudok zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie.

Úlohou okresného súdu bude ustáliť rozhodné skutočnosti na posúdenie zmeny pomerov t.j. na porovnanie pomerov otca (ale i maloletej X.) v období novembra 2012 (predošlé rozhodovanie o výživnom) a v aktuálnom období (od podania návrhu 31.7.2014). Samozrejme, úplne oprávnenou - napriek vyšetrovacej zásade ovládajúcej prebiehajúce konanie - je požiadavka na to, aby otec konkrétne skutkovo vymedzil i dôkazne deklaroval svoje jednotlivé tvrdenia, osobitne o pravidelných príjmoch v domácnosti, v ktorej (momentálne) žije a o jej pravidelných výdavkoch, vrátane výdavkov na maloleté deti pochádzajúce z jeho terajšieho manželstva.

Krajský súd len na okraj dodáva, že ako listinné dôkazy môžu v občianskom súdnom konaní byť použité len písomnosti v slovenskom alebo českom jazyku (bližšie rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 142/2014).

Ako výroky (čiastočne) závislé na meritórnom rozhodnutí boli zrušené i výroky o náhrade trov prvostupňového konania.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.